

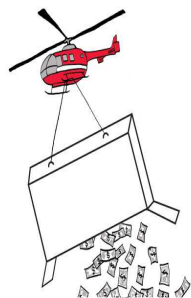
Koncept pomoći

7. 11. 2014.

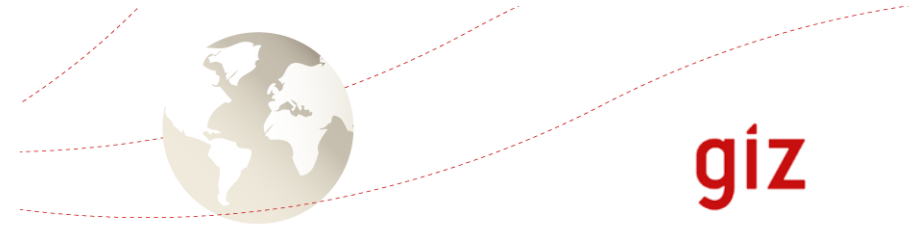
Državna preduzeća – dvostruka uloga

• Korisnik

• Davalac
pomoći

Član 107 (1) Ugovor o funkcionisanju Evropske unije (TFEU)

Izuzev ako je drugačije predviđeno ovim ugovorom, **svaka pomoć** koju dodjeljuje država članica ili koja se dodjeljuje **kroz državne resurse** bez obzira na formu, koja **narušava ili prijeti da naruši konkurenciju favorizovanjem određenih preduzeća** ili proizvodnje određenih roba, u mjeri u kojoj **utiče na trgovinu između država članica**, nekompatibilna je sa unutrašnjim tržištem

Zakon o kontroli državne pomoći

“Član 2

Državna pomoć su rashodi, umanjeni prihodi ili umanjenje imovine države, odnosno opštine, kojom se narušava ili može narušiti slobodna konkurencija na tržištu i koja može uticati na trgovinu između Crne Gore i Evropske zajednice ili države članice Centralno-evropskog ugovora o slobodnoj trgovini (CEFTA), dovođenjem u povoljniji tržišni položaj određenih privrednih subjekata, proizvoda ili usluga.

Forma pomoći

„bez obzira na formu”

- Ne treba procjenjivati ciljeve, već efekte
- U vrijeme donošenja odluke
- Moguće forme (lista nije iscrpna):
 - Grant
 - Preferencijalni kredit
 - Subvencionisanje kamata
 - Mjere vezane za kapital / akcijski kapital
 - Garancije (čak i implicitne (La Poste T-154/10.))
 - Prodaja zemljišta
 - Privatizacija
 - Porezi, socijalno osiguranje i druge naknade
 - Preuzimanje dugova
 - ...

Definicija

1. Postojanje privredne aktivnosti (koncept “preduzeća”);
2. Finansiranje kroz državne resurse;
3. Prisustvo ekonomske prednosti za korisnika;
4. Selektivnost;
5. Uticaj na trgovinu i
6. Uticaj na konkurenciju.

Kumulativni uslovi: ako jedan nedostaje → nema državne pomoći u smislu člana 107 (1)

Nema državne pomoći: nema posljedica, nema obavještanja

Preduzeće – subjekti uključeni u **privrednu aktivnost**, bez obzira na njihov zakonski status i način finansiranja

svaka aktivnost koja podrazumijeva ponudu roba i usluga na tržištu

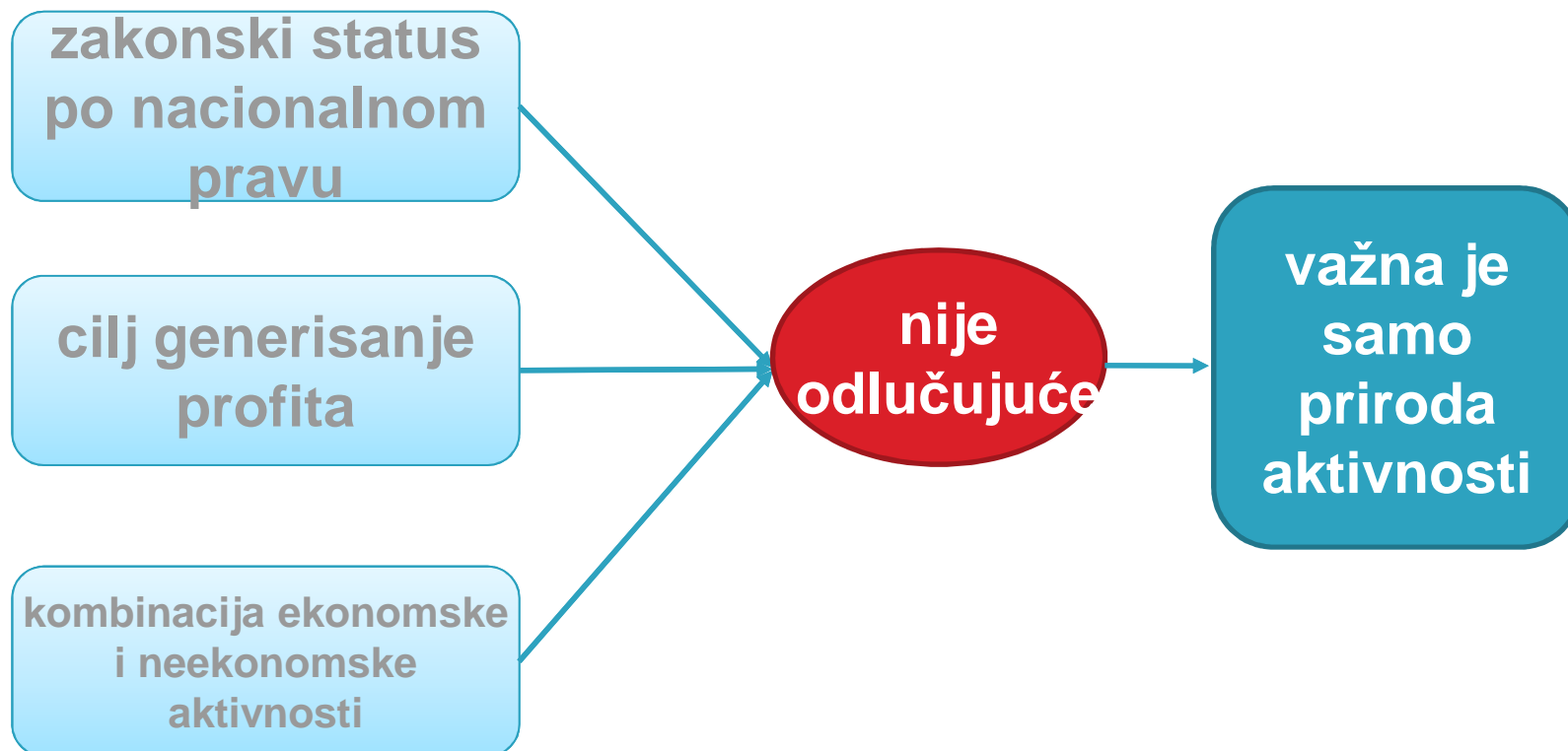
Država može biti uključena u privrednu aktivnost.

Da li je zakonski status po nacionalnom pravu presudan?

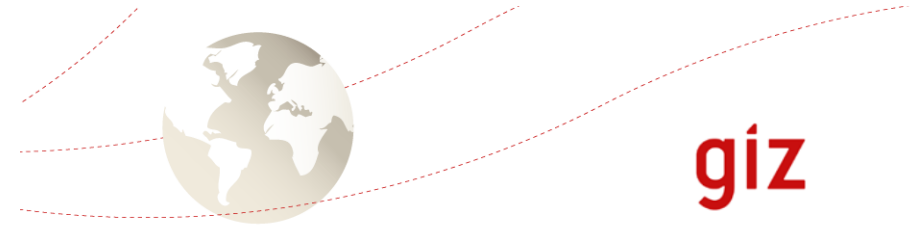
Da li je cilj generisanja profita presudan?

- vršenje javnih
- ovlašćenja
- sigurnost i kontrola vazdušnog saobraćaja
- kontrola i sigurnost pomorskog saobraćaja
- socijalna sigurnost
- zdravstvena zaštita
- obrazovanje
- istraživačka djelatnost
-

Prenos državnih resursa

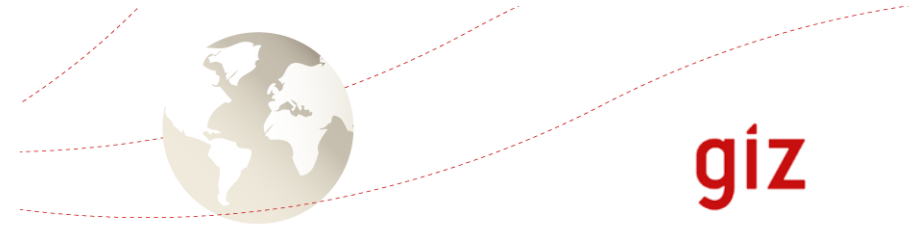
Kumulativni podkriterijumi:

1. mjera se može pripisati državi

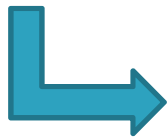
pomoć se odobrava preko posrednika (javna preduzeća) uz uključivanje javnih organa (državna kontrola fonda)

2. pomoć se finansira direktno iz državnog budžeta (uključujući i budžet subjekata unutar države)

Prenos državnih resursa Pripisivost

Mjere javnog preduzeća nisu same po sebi pripisive državi

specijalni indikatori:

- posebna odluka/ direktiva vladinih tijela,
- integracija javnog preduzeća u javnu upravu,
- priroda aktivnosti i njihovo vršenje na tržištu,
- zakonski status preduzeća,
- stepen nadzora nad rukovodstvom,
- bilo koji drugi indikator koji pokazuje uključenost javnih organa

**Obaveza sprovođenja
propisa EU bez
diskrecionih ovlašćenja**

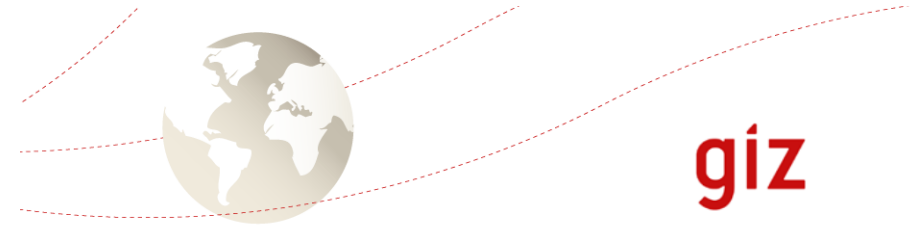
**Pomoć direktno
odobravaju tijela EK ili
EU (EIF, EIB itd.)**

**Pravo EU dozvoljava
nacioalnu mjeru,
država članica uživa
diskreciono pravo**

**Država članica
odobrava sredstva iz
strukturnih fondova**

nije pripisivo

pripisivo

Prenos državnih resursa Državni resursi

- svi resursi javnog sektora (uključujući unutar-državna tijela),
- resursi javnih preduzeća (u slučaju mogućnosti pripisivosti državi)
- resursi privatnih tijela (u slučaju mogućnosti pripisivosti državi)

Prenos državnih resursa

T-351/02. Deutsche Bahn AG protiv Evropske komisije

Okolnosti slučaja:

– Direktiva Savjeta 92/81/EEC (i direktiva koja je zamijenila 2003/96/EC) nameće harmonizovane akcize za mineralna ulja, ali izuzima takse mineralna ulja koja se koriste kao gorivo u svrhe vazdušnog prevoza.

Njemačka je implementirala ovu Direktivu

– Deutsche Bahn je podnio prigovor o državnoj pomoći Evropskoj komisiji navodeći da je to pomoć za operatere u vazdušnom saobraćaju

– Evropska komisija je odlučila da to nije državna pomoć.

Prenos državnih resursa

T-351/02. Deutsche Bahn AG protiv Evropske komisije

Oduka o državnoj pomoći je

jednostrana i autonomna

odluka države članice u težnji ka ostvarenju sopstvenih ekonomskih i društvenih ciljeva.

Direktiva nameće jasnu i preciznu obavezu državama članicama da ne stavlja namete na gorivo koje se koristi u vazdušnom saobraćaju

Njemačka je samo sprovela ovu odredbu u skladu sa svojom bavezom koja proističe iz Ugovora

ta odredba se ne može pripisati Njemačkoj

Prenos državnih resursa

Državni resursi

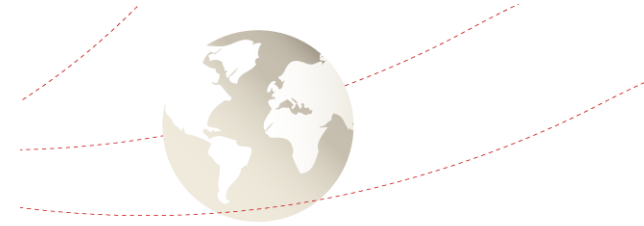
C-482/99. France protiv EK – Stardust Marine

- Meki zajam koji je odobrila banka za firmu koja je u djelimičnom vlasništvu države
 - Ova mjera ne opterećuje budžet

Pripisivost: prisustvo državne kontrole kod konkretne odluke je odlučujuće

C-379/98. Preussen Elektra AG protiv Schleswag AG (DE)

- Njemački zakon obavezuje privatna preduzeća za snabdijevanje električnom energijom da kupuju zelenu energiju po cijenama višim od tržišnog nivoa
- Dodatni troškovi koji proističu iz ove obaveze alociraju se između preduzeća za elektrosnabdijevanje i operatera elektroenergetske mreže
- Obaveza kupovine nametnuta je zakonom

mjera ne uključuje bilo kakve direktne ili indirektne transfere državnih resursa.

nema državnih resursa jer nema nikakvog kontrolnog mehanizma nad resursima koji se prometuju među korisnicima, distributerima i proizvođačima

C-262/12. Vent de Colére (FR)

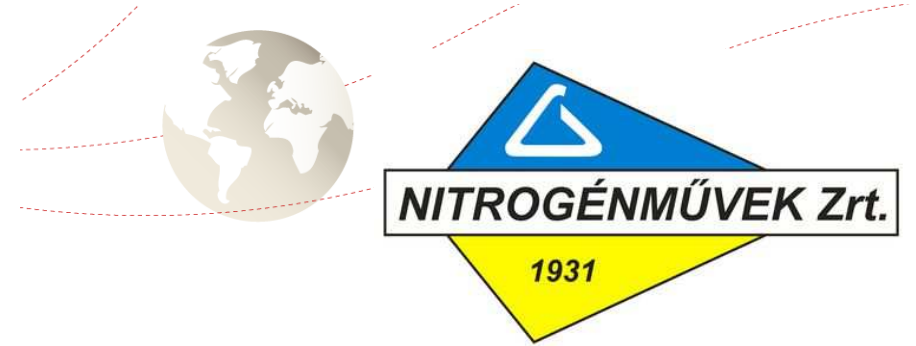
- namet za potrošače električne energije nametnut zakonom za kompenzaciju dodatnih troškova distributera električne energije koje plaćaju proizvođačima iz obnovljivih izvora
- iznose kojima se nadoknađuju dodatni troškovi naplaćuje javno tijelo od svih potrošača
- iznos naknade određuje Minisarstvo energetike, a postoje administrativne kazne u slučaju neplaćanja te dodatne naknade
- ukoliko je iznos prikupljenih naknada nedovoljan da se pokriju dodatni troškovi, država pokriva razliku

Prenos državnih resursa C-262/12. Vent de Colére (FR)

Naknada za kompenziranje dodatnih troškova uzrokovanih obavezom kupovine naplaćuje se i rukovodi u skladu sa pravilima koja je postavila država. Prikupljena sredstva javno tijelo uplaćuje distributerima.

 fond je pod stalnom kontrolom države

 kvalifikuje se kao državni resurs

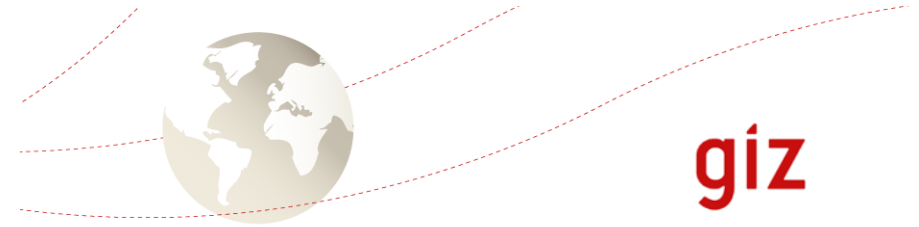
T-387/11 Nitrogénművek Vegyipari Zrt (PÉT) protiv Evropske komisije (HU)

- država je odobrila dvije garancije kao obezbjeđenje kredita (~ 88 miliona EUR) koji je korisniku odobrila državna Razvojna banka
- Evropska komisija je odlučila da razlika između efektivne naknade i tržišne stope predstavlja državnu pomoć
- PÉT je tražila poništenje te odluke

T-387/11 Nitrogénművek Vegyipari Zrt (PÉT) protiv Evropske komisije (HU)

Da li se odluka subjekta u državnom vlasništvu može pripisati državi?

- Ne nužno, ali su javni organi u suštini instruirali javno preduzeće da uzme mjeru pomoći
- Usljed bliskog odnosa između preduzeća i države teško je pokazati da je mjera usvojena na instrukciju države
 - Indikacije:
 - Institucionalna integracija
 - Ostvarenje ciljeva javnih politika

Prednost

Svaka ekonomska prednost koju preduzeće ne bi ostvarilo pod uobičajenim tržišnim uslovima

Relevantan je efekat, a ne uzrok ili cilj

Forma je nebitna

- pozitivna ekonomska prednost i oslobađanje ekonomskih tereta
- I direktne i indirekne prednosti

Selektivnost

- **selektivna mjera**: favorizuje određeno preduzeće, grupu preduzeća ili sektor privrede
direktno ili indirektno
- **opšta mjera**: djelotvorno otvorena za sva preduzeća koja funkcionšu u jednoj državni članici na ravnopravnoj osnovi
 - obuhvat se ne može de facto smanjiti
 - Nije presudan veliki broj preduzeća koja se kvalifikuju ili raznovrsnost sektora iz kojih dolaze

Selektivnost

- Geografska specifičnost
- Sektorska specifičnost
- Specifičnost u smislu vrste preduzeća (mala i srednja preduzeća, multinacionalne kompanije ili državna preduzeća)

Selektivnost – opšta mjera

SA.35545 – Socijalne mjere u sektoru zapošljavanja (DK)

Svrha šeme: integracija ljudi sa trajnim hendikepom u tržište rada

Intenzitet pomoći: 50–66% zarada

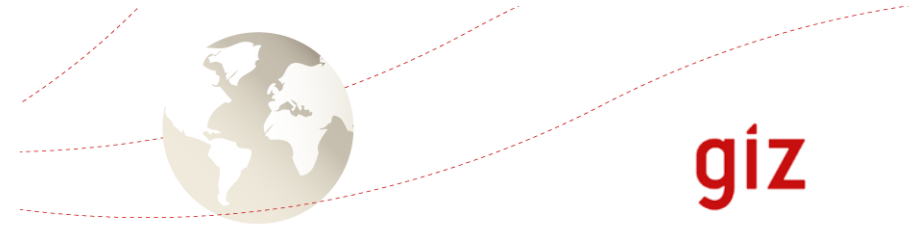
Mjera je otvorena za sve poslodavce

nije selektivna

Narušavanje konkurencije

- Mjera će unaprijediti konkurentnost tog preduzeća u odnosu na njegove konkurente.
 - Pretpostavlja se u slučaju kada je korisnik aktivan u liberalizovanom sektoru
- Mali iznos pomoći, mala veličina korisnika ili mali udio na tržištu ne isključuju narušavanje konkurencije.
- Monopol

Uticaj na trgovinu

- Mjera će unaprijediti konkurentnost preduzeća u odnosu na njegove konkurente.
 - čak iako se korisnik ne bavi prekograničnom trgovinom
 - primjenljivo i na pružanje podrške aktivnostima van EU
- Izuzeća od sudske prakse:
 - aktivnosit čisto lokalnog uticaja
 - de minimis pomoć

Uticaj na trgovinu

Aktivnosit sa čisto lokalnim uticajem:

- pomoć ne dovodi do privlačenja tražnje ili investicija u dati region i ne stvara prepreke osnivanju preduzeća iz drugih država članica;
- roba ili usluge koje proizvodi korisnik čisto su lokalnog karaktera ili imaju geografski ograničenu zonu atraktivnosti;
- u najboljem slučaju postoji samo marginalni uticaj na tržišta i potrošače u susjednim državama članicama.

Primjeri
Da li je planirana mjera državna pomoć
ili ne?

Koraci prilikom odlučivanja da li se radi o državnoj pomoći:

1. Preduzeću (privredna djelatnost)
2. Prenos državnih resursa
3. Obezbjediavanje prednosti
4. Selektivno
5. Narušavanje konkurencije
6. Uticaj na trgovinu

Besplatno zemljište za investitora

Socijalna davanja za jednu godinu u slučaju zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih

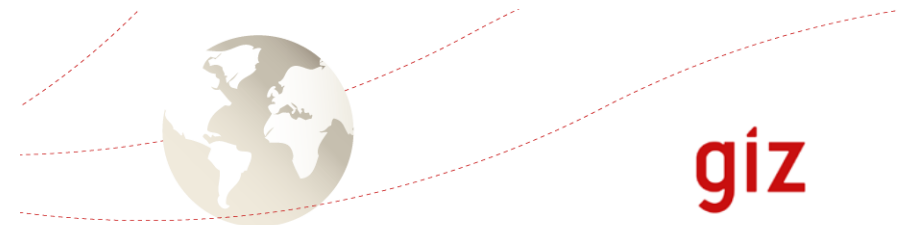

Socijalna davanja u roku od 1 godine u slučaju zapošljavanja osoba sa invaliditetom u slobodnim ekonomskim zonama

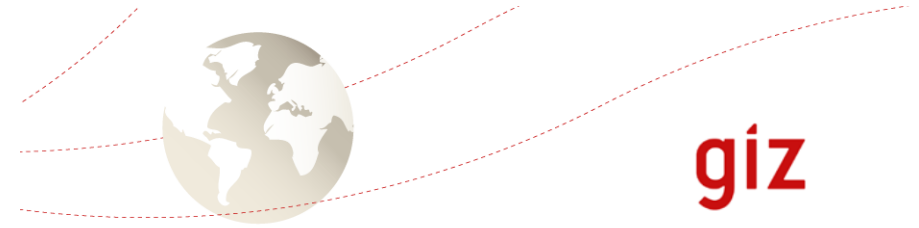

State Aid Management Project
Funded by the European Union

Niža cijena energije u lokalnom biznis parku

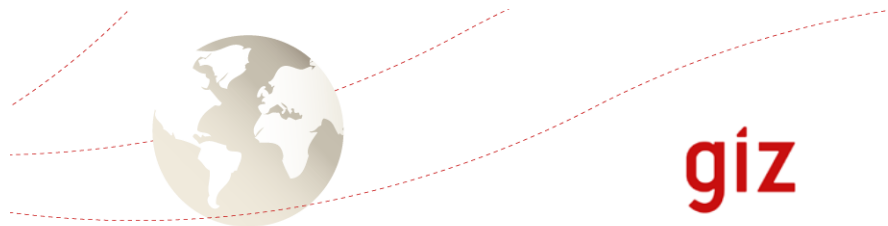

Izgradnja puta do lokalnog industrijskog parka

State Aid Management Project
Funded by the European Union

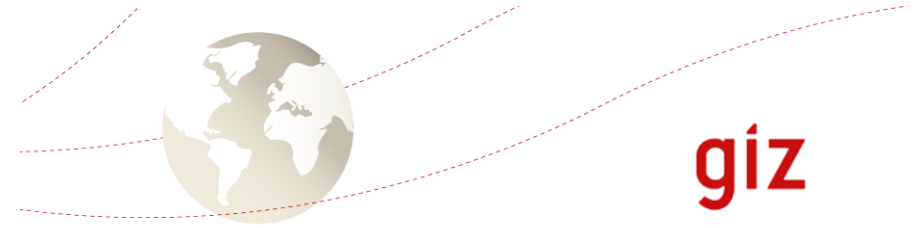
Slučaj 1.

**Industrijski
park**

Novi put

State Aid Management Project
Funded by the European Union

SLučaj 2.

